

פלטפורמה לתכנון במזרח ירושלים

סדרת מפגשים לאנשי תכנון הפועלים במזרח העיר

נובמבר 2018 – יולי 2019 | ירושלים

הקליניקה האורבנית באוניברסיטה העברית, בתיאום עם עיריית ירושלים והחברה למתנ"סים, מזמינה אתכם – אדריכלים, מתכנני ערים, ואנשי מקצוע נוספים – ללימוד משותף ולפיתוח כלים וגישות רלוונטיים לעבודה במזרח ירושלים. מטרת הפלטפורמה היא פיתוח כלים מעשיים שיסייעו לאנשי מקצוע העובדים במגזר הציבורי והפרטי, בתחומים של מרחב ציבורי, רישוי מקרקעין, תחבורה, תעסוקה ועוד.

זה איננו קורס ואינה השתלמות. זוהי פלטפורמה לשיתוף מידע ולאיתור חוסרים במידע, לרכישת כלים ולהתנסות ביצירת כלים חדשים, וליצירת רשת מתכננים ואנשי מקצוע.

מזמנים להשתתף – מתכננים מהמגזר הפרטי הפועלים במזרח ירושלים, מתכננים אורבניים קהילתיים העובדים במזרח ירושלים, מתכנני הרובעים הרלוונטיים, ראשי המנהלים הקהילתיים ואנשי עירייה ומחוז. על המשתתפים להיות פתוחים ללימוד מאחרים ובעלי מוכנות לשתף בידע שברשותם. הנחת העבודה היא כי גוף הידע המשותף נמצא עדין בהליכי התהוות – אנו נטעה יחד, נלמד זה מזה, ונשלים את פערי הידע כמיטב יכולתנו, בעזרת טובי המרצים ואנשי המקצוע הרלוונטיים. חלק מהמשתתפים עשויים לקחת חלק בכל המפגשים, אחרים יבחרו להתמקד בסוגיה או שתיים, אנא הירשמו בהתאם לכוונתכם בטופס הרישום המצורף.

כל מפגש יעסוק בסוגיה מרכזית המעסיקה את אנשי התכנון והקהילות במזרח ירושלים.

מניסיונו בקליניקה האורבנית, בהובלת הליכי לימוד משותף, נוכחנו כי על שיטות העבודה להיות מגוונות, בכדי לאפשר לאנשי מקצוע מדיסציפלינות ודרגים שונים לשתף באופן מיטבי ושוויוני. על כן, כל מפגש יכולול סיור בשכונה המדגימה את המציאות המקומית על כל מורכבותה ואת דרכי ההתמודדות שנוסו עד כה, הרצאות מהארץ ומהעולם ודיון וסדנה על ההיבטים המעשיים והיישומיים של הנלמד, כל זאת ביחס לאזורים בהן פועלים המשתתפים מזרח ירושלים.

סדר המפגשים (ייתכנו שינויים):

מס'	תאריך	נושא המפגש	השעות	מקום המפגש
1	15.11.2018	פיתוח במרחב ציבורי	15:00-9:00	מנהל קהילתי צור באהר
2	10.1.2019	קרקעות, תכנון, רישוי ובניה	15:00-9:00	בעירייה
3	28.2.2019	פיתוח כלכלי ותעסוקה	15:00-9:00	מנהל קהילתי א-טור
4	4.4.2019	תחבורה	15:00-9:00	מנהל קהילתי ראס אל-עמוד
5	13.6.2019	מבני ציבור (לא סופי)	15:00-9:00	מנהל קהילתי ואדי ג'וז
6	18.7.2019	שיתוף ציבור (לא סופי)	15:00-9:00	מנהל קהילתי בית חנינה

מפגש מס' 1: פיתוח המרחב הציבורי - 15 לנובמבר 2018 - צור באהר

במפגש זה נדון בפער בין תפיסת המרחב הציבורי כפי שמוגדר בחוק התכנון והבניה - המתבסס על תנועות המודרניזציה האירופיות - לבין התפיסות המקובלות בתרבות המוסלמית והמזרח תיכונית - המתבססות על חופש הפרט, זכויות קנייניות ועל הבעלות הפרטית.

במסגרת מפגש זה נשמע הרצאה על תפיסת המרחב הציבורי המותאמת לתרבות המקומית האיסלאמית והמזרח תיכונית, נסייר בשכונת צור באהר, בהובלת תושבים ואנשי מקצוע ונראה מרחבים ציבוריים מפותחים ואת הפוטנציאל הבלתי ממומש לפיתוח מרחב הציבורי באזורים אחרים. נקיים סדנה, בה המשתתפים יתבקשו להדגים את הסוגיות ופתרונות ודרכי פעולה אפשריות על בסיס ניסיונם המקצועי, בהקשר הקונקרטי ותוך עבודה על מרחבים ציבוריים בשכונות בהם הם פועלים, נחשף למודלים של עשייה חיובית - 'מודל עכו' והפעילות הרלוונטית בלוד - האפשרות לפיתוח שטחים ציבוריים פתוחים במרחב הפרטי.

מפגש 1: פיתוח מרחב ציבורי

בתאריך: 15.11.2018	
במנהל קהילתי צור באהר	
9:00 - 10:00	ברכות, מסגרת הפלטפורמה, והכרות
10:00 - 11:30	סיור בדגש המרחב הציבורי בשכונת צור באהר
11:30 - 12:00	הפסקה וארוחה קלה
12:00 - 13:30	הרצאה ודיון על פיתוח המרחב הציבורי במזרח ירושלים: פרופ' ראסם ח'מאיסי
13:30 - 15:00	סדנת יישום והצגת ממצאים.

◀ מפגש מס' 2 - קרקעות ותכנון, רישוי ובניה - 10 לינואר 2019

ההיסטוריה המורכבת של מזרח ירושלים יצרה מצב בו הקרקע מוסדרת חלקית ובמגוון צורות רישום שחלקן נגישות וחלקן אינן נגישות לתושב ולמתכנן. במקרים רבים מהווה חוסר הסדרת הקרקע חסם מהותי לפיתוח לסוגיו, מוריד את ערך הנכסים, אינו מאפשר רישוי כדין, מהווה חסם להלוואות ומשכנתאות וגורם לאובדן הכנסות בהיקפים גדולים. עם זאת מהווה סוגיה רגישה בהיבטים לאומיים ופוליטיים ומעלה חששות כבדים מכל הצדדים.

במפגש זה נלמד על תהליכי פיתוח במצבים של היעדר רישום מקרקעין מוסדר או של קרקעות המצויות בקונפליקט, באמריקה הלטינית ובאסיה, מאנשי ארגונים בינ"ל הפועלים שם. נלמד את המצב הנוכחי במזרח ירושלים על בסיס עבודת העומק שנעשתה במכון ירושלים ובעזרת אנשי מקצוע המתמחים בדבר.

בסדנא ננסה לקדם חשיבה אודות האפשרויות המשפטיות למציאת פתרונות יצירתיים לפיתוח בטווח המידי, ובשלב הביניים עש להסדרת הקרקע הסופית ואף לאחריה. למפגש זה מוזמנים במיוחד אנשים בעלי רקע משפטי

◀ מפגש מס' 3 - תעסוקה ופיתוח כלכלי - 28 לפברואר 2019

במפגש זה נדון באפשרות ובכורח לתכנן למסחר ותעסוקה בתנאים של אי וודאות קיצונית - במקרים רבים עסקים במזרח ירושלים מתקיימים על קרקע לא מוסדרת, כיוון שכך אינם יכולים להוציא רישיון עסק, והעובדים בו מועסקים באופן בלתי פורמלי. מעגל קסמים של חוסר הסדרה בכל המישורים שראשיתו בחוסר הסדרת הקרקע. האם ניתן למצוא פתרונות יצירתיים שיאפשרו פעולה חוקית, ופיתוח כלכלי על אף סוגיית הסדרת הקרקעות?

נשמע על התכנית החדשה (בהתהוות) של החברה לפיתוח מזרח ירושלים ואגף התכנון בעיריית ירושלים לחמישה אזורי תעסוקה חדשים - ועל הקשיים והחסמים ליישומה, נדון בתכנית לפיתוח המרכזים העסקיים בשכונות מחברת עדן ונציגי אגף פיתוח עסקי בעירייה, ונציג את הסוגיות המרכזיות באמצעות סיור בשכונת א־טור - אזור תיירותי מרכזי עם פעילות עסקית מינימלית.

המפגשים הבאים עדיין בהכנה, פירוט יגיע בהמשך לנרשמים

נשמח לראותכם, אנא הפיצו לאנשי מקצוע רלוונטיים - כאלה העובדים כיום, או עתידים להצטרף, לצוותי תכנון הפועלים במזרח ירושלים.

ד"ר אמילי סילברמן, ד"ר ענאיה בנא, אדר' יערה רוזנר-מנור, אדר' אסלאם דעיס